

ШЫН

Ниитилел-политиктиг солун
Солун 1925 чылдың август 31-де үнүр эгелээн

№ 47 (16109) 1999 чылдың июнь 26, суббота Ат салган шагы Садар өртээ дугуржулга өзугаар. 18.30

САЙГАРЫП ЧУГААЛАШКАН

Коллегия хуралы

ТР-нің Күш-культура болгаш туризм талазы-биле Күрне комитетинде болган коллегия хуралының 3 айтырыг сайгарып чугаалашкан.

ТР-ге социал-экономика дугайында турмушунун талазы-биле хемчеглер дугайында ТР-нің Чазаның 1998 чылдың август 21-де хүлээп алган Доктаалдын күөсүлдээзиниң дугайында Олимпиада белекел төвүнүң директору Алексей Сандаан кыска дыннадып кылган. Күрнекомитет спортчу баазаны быжыглаар, чарыгалдарын эвээжедип тургаш, камналганы чедип алыр, спортчуларның социал амьдыралын экижирдеш дээш хун бүрү күөсүнүнүнүнүн үндүрүп, улуг-биче маргалаалар эрттирерде колдуунда-ла деткиччилерин күжүңгө дайыр аргаже кирген. Устүнде айтылган ТР-нің

Чазак доктаалын амьдыралга боттандырып, чамдык боттуг хемчеглерни кылып чоруткан. Комитеттин эргезинде турар организацияларга инвентаризацияны чорудуп, 1998 чылдың октябрь 1-ге чедир Күрнекомитеттин өөредилге черлеринде тренер-башкыларын, техниктиг ажилчыларын санын 20 хуу кызырган, бюджетке эт-хөргөтүн хандырып, бюджетте көрдүнгөн "Коммунал ачы-дуза төлөври" деп чүүлде чыгып болгаш электроэнергияны регелендире хыналданы күөсүлдүргөн. Автотранспорт ажилгалыгына база хайгааралды күөсүлдүрүп, кывар-чаар материалдарга чарыгалды эвээжеткен.

Бичалажок бо чылдың январь 1-де саналга-биле телефон ажылгалына өрөшүрө 60 муң рубль четкен. Улуг-биче маргалааларның чарыгалдарының чамдызын киржикчилерин кирген дадырык-биле дуглаары чачылчаан. "Херел" спорт залында хунунун тренеровка-кичээлдер чоруп турарында ону хөдөзилеп, арендага бээри болунамас. Маргалааларга хергелээр шаңналдары садыг магазинер-биле дугурушкан, бот-боттарынын аразында санажылга-биле чорудуп турар. Ийги айтырып талазы-биле Күрнекомитетте өөредилге-спортчу килдиктин эргелекчизи Ч. А. Удумбара "Россия Федерациясында күш-культура болгаш спорт дугайында" федералдыг хоойлунун

жур-утказын тайылбырлаан. Бо чугула спортчу хоойлунуң чоңа чедирип, массалык информация чепсектерин дамчыштыр чедирип сурталдарыны коллегия кижигуерни дугурушкан. Чыгыштын киржикчилери 1999 чылдың бирги чартында календарлыг планын күөсүлдээзиниң талазы-биле айтырыгны база чугаалашкан. Күрнекомитет чартык чыл дугурузунда спортчу 14 хевирлеринге 50 ажыг мөөрейлерни хөй-нитичи федерацияларын, деткиччилерин дузазы-биле эрттирген. Оларга дөрт муң хире кижир киришкен. Хемчээлинни талазы-биле чартык чылдың кол улуг маргалааларының бирээзин "Шагаа-99" хамаарып. Шагаа байырларында спортчу 9 хевиринге

мөөрейлешкен. ТР-нің хостуг хурешке, бокска, кикбоксингге маргалаалары элээн организацтиг эрктен. Бистин спортчулары Россия, делегей чергелиг маргалааларга киришкен. 76 спортчу Россияны, делегейни, Россияны Азия кезинин чемпионнары болгаш шаңналды черлерин ээлери болуулар. Олар 26 алдын, 17 мөңгүн, 33 хүлер медальды эккелген. Хуралга санал бергенер ажилда бар, чедер-четпестери айтыпшаан, бо чылдың үшкү кварталында чорудар хемчеглерин чүүлүгүзүп деткээ. Коллегия хуралын Күрнекомитеттин даргасы С. Ы. Ооржак башкарып эрттирген. **Даныс САЛЧАК.**

СӨӨЛГҮ ШАКТА

● АКШ-тын президентизи Б. Клинтон Македонияга ужуп келгеш, танжылга кылган. Чуртундан дескеш, дедир чанып кээп турар чоңа таарымчалыг байдалды тургузуп турары дээш өөрүп четтиргенин ол илереткен. Македонияның чоңу президентини ыңды-ла бедик хүндүлөөзүн, анаа кыжыңан чугаа-соот оон-моон хоой-биле дыналган, ыңчангаш президентини айыл чок болу-рамга алгалады кажыгзындан-ла артык күөсүлдүргөн. ● Косовода 170 муң дескен кижилер чанып келген, ам-даа 600 муң кижиз ээл келиринин кырыда. Оон-биле кады ук черден 69 муң сербилер дезип чоруткан, чүге дие, оларга албаннарның талазындан кыжанышкын үзүктөлбей турар. ● АКШ-тын күрне секретары Малден Олбрайт журналистер мурнунга меделгел кылгаш, Югославияны президентизи Милошевич ажилындан дүшөөн шаанда, ол чуртка дуза катпас бис деп чугаалаан. ● Эрткен вторникте РФ-тин ИХЯ-ның бажыңына улуг халап боор чаксан. 200 грамм улуг күштүг частыр чүүлү эжи чоогуңа чажырып каанын шагдаа кижиз душ

бооп көрүп каан. Шах-биле ажилдаар ол частыр чүүлү тускай робот-биле узуткаарын ширпирлээш. Белен чүве каза турар, робот анаа чедип чорда, частышкын болган. Өлгөн читкен кижиз чок. Улуг эжики, сонгалар шилдерин үрөгүзүн. ● Москвада "Орус-алдын" дээр черин бажыңын машиналыг кижилер кээп боолуу. Эзээргертер туттуруу-баан. Кеземче херээн оттурган. ● Бо айның 23-түн хүнүнде улуг шуурган хат үезинде Чагатай хөлге балыктан чораш, сугга дүшкен, 65 харлыг И. Кукаринни Хамааты камгала болгаш онза байдалдар талазы-биле ТР-нің читкен улусту дилеп тывар албанын ажилдакчылары тыпкан. Сөөлгү орукче үдээш. ● Тываның пароходство черинге шуут хамаарышпас балык камгала инспекциязыны катери Хут ужарын эртип чораш, сугга дүшкен. Оон капитаны өлгөн. Суг дувунче кирген катери дилеп тывар ажилдар улумчалап турар. Чоокку уеде катери тыпшак, сугдан уштуру бирги чергениң айтыры кылдыр көргөн. **(Паралла меделеринден)**

ҮРЕ-ТҮНҮҢДІГІ КАДЫ АЖЫДАЖЫЛГА ДЭЭШ

Тыва Республиканың улус өөредилгезиниң адырныга үре-түнүңдигі кады ажыдажылга дээш "Уфук" фондунун президентизи Садеттин Башерге ТР-нің Президентизинин Хундулел бижинин анаа дүүштүр үндүрген чарыын өзугаар Ш. Д. Ооржак тывыкан. Шериг-оол Дизжинович уруглары шынарды өөредилге турк төлөөлерин эки талаарын меделгезин. Бо чылын Тыва-Турк лиценция баштайгы доозукчулары экзаменнери чедип-киниңг дужаа, быжыг билгиги шыңгээди алганын көргүскөн. Оларның 15-и

Турцияны дээди өөредилге черлеринге, 2-зи Американы Каттышкан Штаттарына өөренир. ТР-нің Президентизи "Уфук" фондунун удурткучуларыны адырныг болуун өмүңүзүңдиге болгаш даштыкка өөренир уругларын ала-елдерин мурнундан чыгып сөстери чугаалап, быжыг дамдыкшы күөзүн. Садеттин Башер ТР-нің Президентизинин ты-выкан шаңналды улуг турскаал белек кылдыр хүлээп ал, бүгү чурттагалында кадалаап арттыгарын дыннаган. **(Бистин көрр.)**

ТР-нің Чазанду

ЧУГУЛА АДЫРНЫ БЫЖЫГЛААР
ТР-нің Чазак Баштыңының бирги оралакчызы В. М. Оюнга республиканың чуртталга-коммунал ажил-агы ажилдакчыларының чөвүлө хуралы июнь 24-те болуп эрктен. ТР-нің чуртталга-коммунал ажил-агынын быжыглар талазы-биле хемчеглер дугайында ТР-нің Күрнекомитеттин даргасы Б. Д. Байыр-оолдун илеткелдин

анаа дыннап, чугаалашкан. Бо айтырып талазы-биле протокол шийтирип болгаш хемчеглерни хурал хүлээп алган. ТР-нің чуртталга-коммунал ажил-агы органынын мунаркак коллективтеринге, ажилдакчылары ТР-нің Президентизинин болгаш РФ-тин Күрнекомитеттин шаңналдарын хуралга тывыкан. **Бистин көрр.**

ЧУГУЛА АДЫРНЫ БЫЖЫГЛААР

ТР-нің Чазак Баштыңының бирги оралакчызы В. М. Оюнга республиканың чуртталга-коммунал ажил-агы ажилдакчыларының чөвүлө хуралы июнь 24-те болуп эрктен. ТР-нің чуртталга-коммунал ажил-агынын быжыглар талазы-биле хемчеглер дугайында ТР-нің Күрнекомитеттин даргасы Б. Д. Байыр-оолдун илеткелдин

анаа дыннап, чугаалашкан. Бо айтырып талазы-биле протокол шийтирип болгаш хемчеглерни хурал хүлээп алган. ТР-нің чуртталга-коммунал ажил-агы органынын мунаркак коллективтеринге, ажилдакчылары ТР-нің Президентизинин болгаш РФ-тин Күрнекомитеттин шаңналдарын хуралга тывыкан. **Бистин көрр.**

Ольга САНДАРАА.

ам-даа хөй-хөй тывалар каттыжыкшап турар. Олар бот-бодунга "Кызылда чуртталга өскерилген" диги-жил турарлар. Бичангаш олар кезээде РЛДП-нің төлөөлерин сонгуур деп чүүлге бузуредилер. Кай-да РЛДП тилеп турар болду, ында Россия тилеп турар" деп автор чүүлүн төндүргөн. Манаа кандыг тайылбыр турар боор, номчукчулар ол дугайында боттары билдир. Бүгү Россияда таралып турар солунуңа Кашин чергелиг Жириновскийнин эзилерин канчаар мегелеп мактанып турарын көрүп тур бис. Бүдүн хоорай чоңун чангыс кижиз ыңчаар сотка олуртуп каап болуру чүве-лир. **Надежда ЭРГЕП.**

ТР-нің Дээди Хуралында

ЧУГУЛА ХООЙЛУ ТӨЛЕВИЛЕЛИ

Тыва Республиканың Дээди Хуралының ийги чыгыңын он ийги сессиязынга 22 хоойлулар төлөвилелдерин, доктаалдары болгаш республиканың политика, социал-экономика амьдыралга эрге-жок чугула айтырыглары сайгарып чугаалашкан. Тыва Республиканың Дээди судун дарганың дугайында айтырыг бо улаада база сонгаарлаан. Президент Администрацияның удурткучу В. Б. Яндай-оол Дээди суд дарганың кандидаты А. Ч. Күжүгеттин аары бергенин барымдаалааш, ол айтырыг сонгаларынын сессиядан дилээрге, депутаттар чөпшээрешкен.

Дээди Хуралдың Контроль-санажылга комиссиязынын дарганы сонгуур дугайында айтырыгны сессияга база каттап чугаалашкан. Ук комиссиянын дарганың кандидатурасында депутат Чекемаа Түлүш-ооловна Сагдыны санаалап кириген. Чажыт бадылаашканынын түңнелдине кандидатура чогуур санын албаанындан комиссия дарганың кандидатурасын берген депутаттар бо кандидаттарыны ийи дугаар эрттирбейн барган.

Сессиянын бирги хүнүнде чугаалашкан хоойлу төлөвилелдеринден Тыва Республиканың мал ажилынын Кодекзиниң төлөвилелин депутаттар улуг соңуургал-биле сайгарган. Чаа болгаш ажыктыг бо хоойлуну төлөвилелин республиканың суд департаментизинин даргасы В. К. Даржа белекчэн. Оон сайгарылганын киржиң, санал берген депутаттар ук төлөвилелдин мал ажил-агынын республикага эр-

БАЯНЫҢ САЛБА, БАТЫЙ!

Культура талазы-биле ачы-хавыаа болгаш хөй чылдарда үре-түнүңдигі ажылы дээш "Россия Федерациязынын культуразынын алдарыг ажилдакчызы" хундулуп атты № 9 школа-гимназиянын музыка башкызы Б. М. Кенешке тывыкан. Ол дугайын РФ-тин Президентизи Б. Н. Ельцинниң 1999 чылдың июль 17-де № 786 Чарлында айтылганын РФ-тин Президентизинин ТР-де Бүрүн эр-

гелиг төлөөзи К. Ч. Монгуш дыннаган. Калинин Монгуш Б. Кенештиң күшажылы бедни-биле үнелээш, бедик шаңнал-биле анаа эзиг байыр чедирген. Тываның бүгү булуңнарына баяның үнү үзүктөлбей дынналып чоруй деп ол чугаалаан. Б. Кенештин киржиң турары "Хүреш" деп агитбригада малчынар чайлагарын кезээш, эеп келген. **Б. Кривдик.**

СОРУЛГАДАН ДАШКААР ЧАРЫГДААН...

Июнь 22-де Чазак Бажыңынын хуралдар залында Тыва Республикада күөскөн эрге-чаргыгарын федералдыг органынын сески регионалдыг коллегия хуралы болган. Ук хуралга сан-хөө талазы-биле албан черлеринин, комитеттеринин, эргеледеринин удурткучулары киришкен. Коллегия хуралын РФ-тин Президентизинин Тывада Бүрүн эргелиг төлөөзи К. Ч. Монгуш башкарып эрттирген. ТР-нің Федералдыг казна-чыгыс эргелигинин удурткучулары, оон чылдаа, тускай сорулгага айттыңган ашка-төгерики шың ажырааларын хандырылары талазы-биле ап чорудуп турар хемчеглеринин, республикада күөскөн эрге-чаргыгарын федералдыг органынын регионалдыг коллегиязынын бо чылдың 3-кү кварталында кылдып чорудар ажил планын бадылаар, коллегия составында өскерилгелер дугайында айтырыгларын хуралга чугаалашкан. Бирги айтырыг талазы-биле илеткелди РФ-тин

Сан-хөө яаманынын федералдыг казначейство эргелигин Тыва Республикада удурткучу Екатерина Кок-оол кылган. Оон чугаалап турары-биле алгаш, 1999 чылдың май 1-ге чедир отчеттун түңнели-биле федералдыг бюджетте "Федералдыг бюджеттин орулгалары" деп № 40102 агар санче үндүрүп болгаш өскө-да төлөвилер чылдазындан күрүңге 10,3 млн. рубль орулга кирген. Оон иштинде 8,7 млн. рубль азы 84,5 хуу үндүрүлгелер кирген орулга болган. Федералдыг бюджеттин орулгалыг чарыгалды ашалаандар эргени федералдыг казначействонун эргелигине берген. Оон-биле чергелештир трансферт агар санынче 1,6 млн. рубльди, федералдыг органынын ашка-ландырыныга 1 млн. рубльди шилчиткен. Федералдыг бюджеттин орулгалыг 3,5 млн. рубльди төлөвилерге саададып тутканы дээш банкыларны 3 муң рубльге турсаан. Тускай сорулгалыг федералдыг бюджет ашка-төгө-

ЧАНГЫС ЭМНЕЛГЕ АРТКАН БЕ?

Аныак чачырыкчы Александр Кашин бо нарын берге үеде хоорайны башкарып ыңды-ла амыр эвезин кара-биле көрүп бузурээш, кылдып чадап каан ажылы дээш бурууну өскелерге чууй каан, ажилдар дээримге дужамык салып турлар деп алгырың эгелээш. Шах ыңчалдыр ажилдакчы-биле элестенген агартып кайгамчык-ла чылдагаан тывылган! Бичангаш ол бодалды болуун партияжи даргасы Жириновскийнин бажыңын иштинче кирип танмалап, мени кызыл-кыйып турлар деп бижиктиг чагааларны улаа-дараа Москваже чорудуп турар берген. Оон ол дыннадышкынын дугайында бүгү-ле чүвени дедир баштыг кылдыр салган, чүгө бодун шыңгыг кылгаш, арткан улусту

риг хандырылганын 107 хыналданы кылып чоруткан. Хыналданы түңнелдинде 174 муң рубльди тускай сорулгадан дашкаар чарыггааны илерээш. Бюджеттин хоойлуун хажытканы барымдаалааш, 32 муң рубльге торгаал санкциянын кылган. Федералдыг бюджеттин ашка-төгериң өй-шанды кирип санаар, өй-шандыр талазы-биле банкыларга 42 хыналданы кылдып чоруткан. Бо ажилдары саадал-биле кылдып чорудуп турар таварылгаларын бары илерээш. Кыска хуусаа иштинде республиканың хоорайларынын болгаш кожуунарынын девискээринге федералдыг 18 казначейство салбары ажыттыңган. Федералдыг бюджеттин уеде федералдыг казначейство органынын агар санаада боттанып турар. Бо албан черинде практиктиг ажилдар чоруттунуп турар-даа болза, сөөлгү чылдарда оон медел, аргы-чылдаа системазынын талазы-биле ажилдарын кош-как болганы билдинген.

Кызылчылар эңир чылын мөгө-шырак-даа, чугаа-домала кайы оранчоткан дыналдыр, кандыг-даа авторитеттерини тооп-херек-сөвөс, сылба шүгүмчүлөп кааптар кайгал эр Кашини сонгул алыр болза, найысылал хоорайга чуртталга шуут сагалаанын бээр кылдыр сагынганнар. Бичангаш-ла бир чыл бичини бурунгаар акым сал дээр, сула чаннаар, Россиянын либерал-демократтиг партиязын бо хоорайда удурткучу болуру анык оол-биле боттарынын иделгелерин холбаштыргаш, ону сонгулдангы бир дугаар ээлээнде-ле сонгуй шаап алганнар. Кижиз хөкүйүнүң бузурээчиги айдыг эвес, Кашинин каас-коос сөстери ажил-херек-биле доңжаны бээр деп бодолган болбайн дээр. Бичалза-даа хоорайнын бажыңа олуртуп алганы анык кижиз удатпаанда-ла элден-никтиг чачнаашкынын-биле улусту кайгалдыг эгелээш. Эрге-чаргыра чедип алысаш, Кашинин каш улаа шенелделери түңнел чок

болуп төнүп турган. Эңир чылын кызылчылар ол та канчаары ол ийик, ону мындай ийи черже сонгулкан. Оон бир кол чылдагаанын—хоорайнын мурнундагы даргаларынын удуртулга ажилына чазыгыларынын болгаш чедир шийтирлеттинип чадап турган айтырыгларынын уржуундан хоорай чурттакчыларынын оларга бузурелиниң читкени болду. Канчап билдир, чаа кижиз хамык чүвени эде-хере тулуптар деп бодан сеткилдиг тайлымын болгаш "Тыва ТВ" деп хуу телеканалды, хуу солунарны Кашинин алганмактап көргүскени-биле ол бергедээзинин чокка тилгелени чедип алган. Ам чүү боор, эрге-чаргырага келген соонда, оралакчыныга ол дораан онзагай бизнес-биле сурагжаан Эпп дээрзин олурту шаап алган, хоорайны чачырыкчылап эгелээш эртен кийин ол кожууннарнын чурттакчылары оочулдарга "ээдер-реп дедирленген" дээр уткалыг сөс-биле оозалып каапкан, оон күскээр Кызыл-биле Бичангаш Красс-

ноярск крайга кадып алыр деп-даа домактанып үнүп келген, ашка айтырган хергезен улусту анык эр кижинин аксынга эптешпеш чүдөк сөс-биле каргаан, анаа-ла ажилда турган администрация ажилдакчыларын аай-дедир үндүр оулаар, ончу-хөргөтүңи хунаажып турар берген, ашка-төгерики аай-баш чок чачканып эгелээш (ол дугайында КРЭ-нин хыналда материалдары бандыктап турар) болгаш черле ыңчангаш кылымыз чок кижиз болган. Ол хамык алгыш-кырыш, чаргы-чаалы-биле өйлөжүр дээш, хоорайнын ажил-агынын-да орта углап-баштавас, кылды-бузурген чүвези-даа чок болурун, кызылчыларны хөй нуруузу анаа хоңчу калып эгелээш.

“ЛДПР” ДЕП СОЛУНДА ЧҮҮЛГЕ ХАМААРЫШТЫР

Аныак чачырыкчы Александр Кашин бо нарын берге үеде хоорайны башкарып ыңды-ла амыр эвезин кара-биле көрүп бузурээш, кылдып чадап каан ажылы дээш бурууну өскелерге чууй каан, ажилдар дээримге дужамык салып турлар деп алгырың эгелээш. Шах ыңчалдыр ажилдакчы-биле элестенген агартып кайгамчык-ла чылдагаан тывылган! Бичангаш ол бодалды болуун партияжи даргасы Жириновскийнин бажыңын иштинче кирип танмалап, мени кызыл-кыйып турлар деп бижиктиг чагааларны улаа-дараа Москваже чорудуп турар берген. Оон ол дыннадышкынын дугайында бүгү-ле чүвени дедир баштыг кылдыр салган, чүгө бодун шыңгыг кылгаш, арткан улусту

ам-даа хөй-хөй тывалар каттыжыкшап турар. Олар бот-бодунга "Кызылда чуртталга өскерилген" диги-жил турарлар. Бичангаш олар кезээде РЛДП-нің төлөөлерин сонгуур деп чүүлге бузуредилер. Кай-да РЛДП тилеп турар болду, ында Россия тилеп турар" деп автор чүүлүн төндүргөн. Манаа кандыг тайылбыр турар боор, номчукчулар ол дугайында боттары билдир. Бүгү Россияда таралып турар солунуңа Кашин чергелиг Жириновскийнин эзилерин канчаар мегелеп мактанып турарын көрүп тур бис. Бүдүн хоорай чоңун чангыс кижиз ыңчаар сотка олуртуп каап болуру чүве-лир. **Надежда ЭРГЕП.**

ам-даа хөй-хөй тывалар каттыжыкшап турар. Олар бот-бодунга "Кызылда чуртталга өскерилген" диги-жил турарлар. Бичангаш олар кезээде РЛДП-нің төлөөлерин сонгуур деп чүүлге бузуредилер. Кай-да РЛДП тилеп турар болду, ында Россия тилеп турар" деп автор чүүлүн төндүргөн. Манаа кандыг тайылбыр турар боор, номчукчулар ол дугайында боттары билдир. Бүгү Россияда таралып турар солунуңа Кашин чергелиг Жириновскийнин эзилерин канчаар мегелеп мактанып турарын көрүп тур бис. Бүдүн хоорай чоңун чангыс кижиз ыңчаар сотка олуртуп каап болуру чүве-лир. **Надежда ЭРГЕП.**

РЕДАКТОРНУҢ КОЛОНКАЗЫ

Чоокта чаа кожуун солунуңу редактору: "Силерин солунуңа номчуттунгур эвес, чалгаарачыг, номчуур материалдар-да чок, чүгө Чазак доктаалдары парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоболду. Бир-тээ, Чазактын солуну болганын, Чазак доктаалдар парлаарыга өйлөшкен. Ынды солунуң ажып бар бе, хөй-күрне акшазы чип турар-дыр силер" деп мени чамелээш чүве Солунуң бистин ажилыгыны билгезинге чөгөмүшөөш, номчукчуларга база-ла билдингир болуру биле мону биживес аргам чоб

Table with 11 columns: No, Name, Address, etc. containing various entries and their details.

УСТАВЫНДА АЙЫТКАН КАПИТАЛЫНДА ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ КҮРҮНӨНЧҮЗҮНДӨН ҮЛҮГЛҮГ КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГА БҮДҮРҮЛГЕЛЕРНИҢ ДАҢЗЫЗЫ

Table with 4 columns: No, Organization Name, Address, and Capital Amount.

Школа болгаш үе

ШЫЛГАЛДАДА—БАШКЫЛАР

Өөредилге чылы доозулган. Сөөлүгү конганын соонда доозуучулар безин күрүнө шылга...

кижизидип, өөредип турар. Эрткен 1997-98 өөредилге чылында доостурган доозуучулар...

дарлыг артизи Сини-оол Лакпавич Оюнун уурткан шири бөлүмүнүн киржикчилери А. С. Пушкиннин "Ашак болгаш оон чалчазы Балда" деп тоолунга...

Тыва эт-септи бистиң өөреникчилеривис боттары кылып турар. Ылангыя ширээлерни, стол, сандай, деспи, согааш, баланы куш-ажыл башкызы А. К. Делгернин удуртулгазы биле...

аржаанга чуул, ижи, артижанып, дыштанып алырындан аныгда, ол буянның чери 3-4 чыл иштинде аштап, богу арылгала келгенер.

ТЫВАНЫҢ КҮРҮНӨ УНИВЕРСИТЕДИ

хүндүскү өөредилгеге даразында мергежилдерге өөренирлерге документтерини хүлээп ал турар: биология болгаш валеология, география, химия, биология болгаш химия, күш-культура болгаш спорт, физика, информатика, математика, информатика, орус дыл болгаш литература, тыва дыл болгаш литература, тыва дыл болгаш литература, англи дыл, төгү, педагогика болгаш эге өөредилге методикасы (тыва болгаш орус бөлүктөргө 5 болгаш 3 чыл хуусаалыг өөренир) — агрономия, зоотехния, үлетпүр болгаш хамааты тудуг, автомобильдер болгаш автомобиль ажил-агыый, экономика болгаш бүдүрүлгени эргелеп-башкары — нити-техниктиг.

Документтерини июнь 15-тен июль 15-ке чедир хүлээп алыр. Экзаменерни өөренир бөлүктөрүн чыылган шаан барымдалап хүлээп алыр, сөөлүгү бөлүк июль 16-га чедир чыылган турар. Дужаар документтери: 1. Доктааткан чурум езугаар билдириниң.

2. Ортумак (долу), нити (аттестат) азы профессионал ортумак билг дугайында күрүнө хевириниң документтери дужаар. 3. 3x4 см хемчээлдиг 6 фото-чурук. 4. Флюорография шынмалгазы болгаш ханын хынаткан түнчөл. 5. Паспорт (оолдар келдиришиңи херечиледи азы шериг биледи бар болза боттары көргүзер). 6. РФ-тиң хойлужудулганын езугаар тускай чингелдеди кижилер документтериниң база көргүзер. КЕЛИР ЧЕРИ: Кызыл хоорай, Ленин, 36, 106 кабинет. Хүлээп алыр комиссиясы.

ЭКИ ЧУРТТАП ЧОРУҢАР!

Аар аарыга таварышкаш, сонгаар эмчилээр деп туруваस्ता биске эки туразы-биле ашка-төгерикти дузалаан Бора-Шайда Сескей биле Кочук даай-аваларымнын урулгары Чүлдүмовналарга болгаш Дадыровналарга база Тыванын Начын мөгези Куулар Чимитке улуу-үлө өөрүп четтиргенивисти илереттишаан, ол-ла хевээр эки чурттап чоруурун күзедивис.

Ооржактарның өг-бүлөзи. Чадаана хоорай.

1974 чылда Солчур ортумак школазын кады дооскан өөрүвүстү, оон мурунда класстарга кады өөренип чоран эштеривисти 1999 чылдың июль 30-ле эртегининиң 10 шакта өөренип чоран класзывска чыгырнын чарлады. Ырак черде улустар 29-та келип келинер. Виктор Шырап, видеокамера чокка келбей көр.

Чангыс класкылары.

"Хемчиктин сылдызы" солунун шанналы дээш 128 мөгенин хүрежи июль 10-да 12 шакта Кызыл-Мажалык суурнун Х. Н. Чүргүй-оол аттыг парыгына болур. Хүреш-биле кады 20 км черге чадаг чарыш маргылдаазы ийи бөлүккө (18-35 болгаш 36-дан өрү хар нанылыгыларнын) аразынга болур. Хүрештин-даа, чарыштын-даа шаннаалдары шыырак. Айт чарыжына киржи күзедилгелери база чаладывис. ОРККОМИТЕТ.

ТАРЫС АРЖААН ЧАЛАП ТУРУ

Элээн ырак кызыгаарда Эртинели эмиг-домнуг Тарыс аржаан чалап туру Далажык, эргим чонум. Тарыс аржаан июль 1-ден август 25-ке чедир аалчыларны хүлээп алыр. Аржаанга киргени дээш чыылда 40 рубль. Аржаанчы бүрүзү бодунга паспортту болгаш херечилелдиг, инвалидтер болгаш оларның ажаакчылары шынылгаларлыг, санитар дептерлиг болуру албан. ШЫНАА СУМУ ЧАГЫРГАЗЫ.

ЧАРЛАЛ

Тыва Республиканың Национал политика, даштыкы экономиктиг болгаш девискээр харылдааларынын аямзысы 1999 чылдың июль 26-дан 31-ге чедир Моолдун Баян-Өлгий аймактын Өлгий хоорайга "АЛТАЙ-99" деп делегей чергелиг бирги САДЫГ ЯРМАР-КАЗЫН эрттиргениге белеткенниг турар. ЯРМАРКАГА киржи күзедилгелер бо чылдың июль 1-ге чедир чагыларын ук яамыга кирерини дыңаттывис.

Валерий ШАРАВИИ

САЛЫМ-ЧОЛДУН ШОРААННАРЫ

Романдан үзүндү

(Эгези № 30-46 "Шында"). — Ол-даа чөп-түр. Авам, ачамны дүрген дөзө беринер деп сагындырмыза эки боор — деп, Мерген сагыш човап чугаалаан. Базыр тургаш: — Менде сагындырар чүвөм бар эвес. Эр чагыс өскөн эрдир мен. Мен-даа Булак чет-кеш, оон Харгааныңже халдып ажа берейн. Кылаштап чоран чадаг эр атка чедингеш, чалгынын куш-биле демей апардым. Берт-Арыгның кара эминиче кире бергеш, амытан чүвениң холу эрткиже ацаа бузуп чыдар мен. Мөңгүн эээр, чүгөн эдилеп, чыраа айт муноп чоран эвес, ажа черден үнүп, дээрден эвез, аңа келген тоол маадыры дег апардым. Менди-чагай, чоруунар чогузунай! — дээш, адын дап бергеш, чыраалап ынай болган. — Ындыг-ла болзунам! — деп, ийи эжи аксын азадып четтиккенер. Чыраа айттын даванарынын черге дужуруген аяныг болса — орбаның дунгыре самнааң хуулаазыны дег ынаар-ла чоорту ирап чоруй барган.

зының аянын, уун өскөртип чугаалаан. — Бистин кырганнарывис кандыг чурттап орлар ирги, дунмай? Дызыла караанын чажын чеңи-биле чотпушаан, ыгланайыл харыылаан: — Кырганнар чүгээр чурттап органнар чүве. Дүүн чалга Шалбааар ирейни тудуп алгаш, та кайнаар апарган. Хондур келбеди. Ам-даа сураг, чок. Чүгле ол-даа эвес. Сырганын уруу Сорукмааны, Чамыян огулу Мергенин орустарга хөдөлдөдир дээш албадан апарган. Оларны та кайыже апарганын билбес мен. База сураг. Кым-даа билбес чорду. Сырга биле Шөвөр Ооруда аалдарга баргаш, чүвениң уг-шини билип алдыр дээш бады бар чыда, силерниң бараанынар көрүп кааш, корткаш арыгже чаштып кире бердилер. — Ындыг-дыр оо. Сен ам дедир чоруурут. Салбакмааның иезин каш малын суруп алгаш, Адыр-Бажынче кылаштап ажа бер дидир деп чугаала. Ында оон уруу манап орар. Дилээм-дир, дунмай. — Хоржук мен. Ол аалче моон сонгаар ис баспас дээн мен. — Чүгө? Хүлүкчүкпен-биле бактажыптын бе? — Бактажып, эптежип канчаары оңу, өөдөжөк, кортук, чилби-чазый, чашпаачы, ийи арынын, арын-нүүр чок куурумчуу. — Чурттаа-ла беш-алды чыл чеде берген боор силер. Ам келгеш чүгө бактажы бердирер? — Чурттаалга дээр бе оңу. Мен Чылбаннарын кулу ыш-кажыл мен. Кочуну көрөм бо. Эт-кежим кандаг-дыр. Ол чүгө менээ чөп, өскө кижилерге дыныр эвес, коргар. Дүүн өггө солаанарны элertiп келген. Олары ижил-чип алгаш, эзирээш, мени базымча-лап эгелээш. Эр кижиле болганынар, мээң кадайымга дегбегер дээр байтгыл, боду карак ажит дөзөкчү. Кара-чакаан канчаар мен. Оларга куш чедер эвес. Солааннар мени бастып-дорамччалап, чазарлаш чоруй бардылар. Олар ажит кирер биле, Чылбаннаар келгеш, мени буруудадып, хүниеп, менде бүдүн чер чок кылдыр, кээргел чок эт-дети. Аа, хупура, ам болду! Оң чанынга хилинчектенип орар орунга олу бээр мен. — Шынап-ла, чидыг сек-тир оң, дунмай. Оон ирап чораның дээр-дир. Чылбаннар боду кайдал, аалда бе? — Чок. Дүүн-не айттангаш чоруткан, та кайда бэрген. Бо каш хонукта ол шуут өскерилген. Өөңге ховар хонар. Ургүлчү-ле Баалдан сугда турар. Ол оңу бир-ле черге айбылап турар хире. Чамдыкта шак турупкан келгилеги. Кайнаар чоруп турар чүве, мээң-не билбесим чүве-дир. Бир чугаа каданда шаг багы келген дээш мунгаа коңчүк боданып ордулар чорду. Аяа долганы ол боор. Кара-оол ыт чок боданып кылаштап чораш, хенертен тура дүшкөш, дилээш: — Мээң-биле журашканыңны, шериглер көргөниңни кымга-даа чугаалаа. Айтыра берзе, аңчылар-дыр дээр сен. Дедир чоруткаш, Салбакмааның авазында демги чугаавысты дамчыт. Сырга ынаар болза, база эжеп алыш. Бо хүн доп-доруан чорупсунар. Читкен улустар дугайында сагыш човавазынар. Оларны мен тып аппаар мен. Дедир чедип келиринге ала-мен өөңге чедиртип каар мен. Дызылаа бир кезек безеректеп турган. — Далажып көр, дунмай! — деп, Кара-оол база катап дилээш. Дызылаа бурунгаар бир дап бергеш, ам-на эргилгеш, аржаге шавыштыр кылаштап бадыпкан.

Ийи-үш дайнаарга, боду-ла боостатаже ажа берген. Карак чырыш дээн Суксаары дам барган. "Соок-кара болза" Шимчеп чорупкан. Ур-ле чорууп келгеш, шолуралдыр агыл чыдар дамырак кара сугнун эринге доктаап, жип, секпереп алганнар. Аңаа дыштанып чыткан болза, экизин чүү дээр. Садап болбас, ам-даа ыраас болза оларны тып ал боор. Дадайым. Бачылай кысты бир холундан чедип алгаш, мурнай кел чоран. Оон уруу Сорукмаалан бичин-ле биче. Бичелезе-ле ийи-үш хар биче. "Аннаа сагыштыр, ыглана-даа чыдар боор. Уваас ужуражы бээр салым турар боор деп тейлеп чор мен. Кара-оол-га-ла чеде беринче ужур бар. Ол мени каа-даа чажырып, каа-даа чедирип болур. Иле-гелдиг эш." Оваарымчалыг кылаштап чораш, шак-ла ылчаар дыка хөйүк болганар. Буруунаарлаар арга чок апарган. Аразы-биле кижилер эртер ужур чок мыйгак-хараганын шырышка кээп үскөнер. Сорукмаа ылавылап айтырган: — Чогум кайыже баар бис, акый? — Кайы? Хамаан. Ырак берге, кадыр таскыл херек. Даң алар, чырык болур. Ким кааа баар чугаалаар. — Арам, акый. Бодап көөрүмге, Ооругун Кош-Арганын кадырчыне үнүп келген-дир бис. Мыйгак-хараган дээрге бедик, кадыр черден үнер. Манаа доктаар болзу-вусса бисти доруан тып алдырлар. Аразы үзүк-үзүк чып аргалар-ла болгай бо. Хөй улус келгеш аглаар болза, мында койгун чыдар чер чок. Моон куду шавыштыр баткаш, эзим иштиден үнмөй чораш, ханылаа эки боор. Ам мен чедип алыш! — дээш, Сорукмаа мурнап чорупкан. Оваарымчалыг басыпнаан, холун бурунгаар суруп алган, сүрү чөвүмүзү-биле суйбанып чоран. Чоорту кудулап чоруй ордулаш черге келгеш, ам-на эзим ишти-биле ханылап киргенер. Сорукмаа кортса-даа Бачылайның аажок улуг аджындан күштү немен ап чоран. Кыстын сеткили уяң. Чанында төрели, танжың-даа эвес, сыр танывазы орус кижиле. Ол ам оон чөлөңгичи, ооргаланы күлөжү апарган. Кыстың амы-тыны-даа оон холунда. Чүү-даа болуру болза болгай аан. Бачылай дег буянның, ак сеткилдиг кижиле бар болганы чагана-дыр, салым-чол-дур. Бурган эки көргөн боор, ершээзин Аюус, чаңгыс кыска өмөк болуп, эш тыртып, адыл-боолап турда-ла алдыртпай келген, хөкөйүнү, кижиниң төлүн, Бун-на болду. Та канчаар, та чуну сөңпөл, өөрүп четтиргенин илереди чүве. Хөй-ле ындыг бодал башка ханыккаш, Сорукмаа серемчилени коштакташкандан бир будулга чыта шавылаткан. Кызыл-даван буттар саргып, билинместеп, арай боорда шимчеп, чамдыкта хензиг-ле чүгөге иддикчеш, кээп дужер апарган. Бачылай оңу билип кааш, эптиг кужакташ кысты көдүрүп алган. Сорукмаа удурланмаан. Харын бажын оон хөрээңге чышыр салгаш, ийи эктинде аяар куспактамыпкан. Эпчөк баскаш сирлеш дээш санында-ла кыстың бажы борбаш дээш Бачылайның үрде чүлүвээң челденчек салдыра дээш, кижигендирип чоран. Бачылайның буттары база туруксап келген. Каш баскаш-ла идиктер апарган. Сорукмаа сирлеш дээр-ле отту чаштап, Бачылай туруп, шазырап келген дээрзин билген. — Бачылай, силер турупкан чүдө деп, ол-ла доруан кысты черге камың салып бадыр-баш, эзип алгаш, ол-бо суйбагылап, черин будук-садың чып, аштап арылгааш, шепкенин дөзөй салгаш, кый дээш. (Уланчылыг).

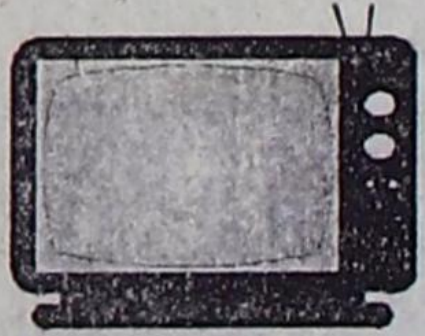
"ТАНТАЛ" ДЭЭР ОРУС ГУМАНИТАР-ТЕХНИКТИГ КОЛЛЕДЖ

1999-2000 чылдарда өөренир студенттер хүлээп алыр чарлап тур. Бот-өөредилге аргазы-биле, колледжиже барбайн өөренир. Немесде билг алырда 7-10 ай; ортумак профессионал билгидиг кижилер (ортумак техниктиг) 1 чылдан 1 чыл 10 ай өөренир. Колледжини доозуучулары кыска программаны езугаар эргелеп-башкарылганын Орус институтунун 3-4 курстарыга кыскалган программа езугаар өөренип болур. Алыр мергежилдер: эрге-хоюлу; экономика, бухгалтер учеду болгаш контроль; менеджмент; айыл чок чорук албанын специализи; радиоэлектроннуг техниканы септээр; саналга техниказын программаны хандырамы; ЭСМ-нин оператор; телемастер, нотариус референтизи. Графиктери болгаш өөредилге программалары аңгы-аңгы. Кичээлдер абитуриенттерден документтериниң кирген аайы-биле эгелээр. Хүлээп алышкыны

ны кижилерин хар-назыны, эге белеткенин денеленден хамаарыла чокка, кирериниң эказамени чокка хүлээп алыр. Доозукчу класстарыңи школачыларын тускай факультетке, тускай факультеттиң доозуучуларын 2-ги курсче шилчидер. Ай санында төлөвир — Россияда эң чавыс. Бижимел чагыглардан кылыңар: 113628 Москва, Грин кудумчузу 1/3 "Тантал". Тел/факс: (095) 713-10-72, 711-01-45. (Бүгү хонук дургузунда, дыштаныр хүн чок). Делегелени, мурунда УАЧД-де "Топ" деп павильонну көрүнер. Аккр. Св. № 0010327. ЭРГЕЛЕП-БАШКАРЫЛГАНЫҢ ОРУС ИНСТИТУДУ 1999-2000 өөредилге чылында дүрген белеткээр программаны езугаар өөренир студенттерини хүлээп алыр чарлап тур. Бот-өөредилге-биле өөренир, институтка баары албан эвес. Өөренир кижилер дээди болгаш ийги дээди билгилг болур. Өөренириниң хуусаазы 1,5-3 чыл.

Алыр мергежилдери: юриспруденция, экономика, бухгалтер учеду болгаш аудит, салгыга менеджмент, персоналды эргелеп-башкары, гостиница база туристичи бизнес. ЭОИ-ниң 3-4 курстарына белеткелди дүргө-дөдир-биле "Тантал" дээр ОГПК-ның доозуучуларын хүлээп ал турар. Эске колледжилериниң, техникумнарнын, дээди өөредилге черлериниң студенттери ("Метод" колледжинин, почта дамчыштыр өөредип турар өске-даа өөредилге черлеринден аныгда) хүлээп ал болур. Ай санында төлөвир — Россияда эң чик. Бижимел чагыгларны кириңер: 113628 Москва, Грин кудумчузу, 1/4, "Тантал" — ЭОИ. Тел/факс: (095) 713-10-72, 711-01-45 (Бүгү хонук дургузунда, дыштаныр хүн чок). Делегелени, мурундагы УАЧД-де "Топ" деп павильонну көрүнер. Лиц № 16-363.

ИЮНЬ 28-ТЕН ИЮЛЬ 4-КЕ ЧЕДИР

Понедельник июнь 28

ОРТ
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ
9.00 КУЛЬТУРА МЕДЭЭЛЕРИ
9.20 "Ынакшылдын нүүрү-биле", т/с.

11.00 ХУУЛГААЗЫННАР ШӨЛҮ.
12.00 КУЛЬТУРА МЕДЭЭЛЕРИ.
12.20 "Кады" деп программа.

деп программа.
19.45 "Кышкы вишня", т/с.
20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!

дамчыштыр.
10.10 "Миледи", т/с.
11.00 Медээлер.
11.35 "Бичин тоянчы", уругларга т/с.

18.40 МЕДЭЭЛЕР.
18.50 "Төгөрик стол", "Эпиплесиядан эмнедир айтырыл-лар дугайында".

7.30 Криминал.
7.40 Мен—камгалакчызы мен.
7.50 Дуза.
7.55 Акша айтыры.

12.20 "Хуртүдөн чайла!"
12.30 "Эрги телевизор" көргүзөр.
14.00 БӨГҮН.
14.20 "Чер дугайында херек".

21.20 "Өске кижилер аразында читкенер", уран-чечен фильм.
23.00 БӨГҮН.
23.35 Хүннүң маадыры.
00.00 ИТОГО.

Төртүк июнь 29

ОРТ
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдын нүүрү-биле", т/с.

14.30 "Делегейни дескиндр 80 хонук", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Гарри—хар кижин", т/с.

23.40 Эдвард Радзинский. "Россияга шүлүкчүлөрүнн өлгөнн", 1-ги кезээ.

13.30 Мультфильм.
13.45 Музыка.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Антонелла", т/с.

20.30 Тодаргайы-биле.
20.45 "Аншлаг" көргүзөр.
9.00 БӨГҮН.
9.20 "Гуссарнын кудалаашкыны", музыкалыг комедия.

8.30 Криминал.
8.45 Акша айтыры.
9.00 БӨГҮН.
9.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оон чажыттары", т/с.

16.25 "Нью-Йорк. Төп парк", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.

11.00 Мультфильм.
13.55 МЕДЭЭЛЕР.
14.15 "Буруулуу", т/с.
15.25 "Экспедиция", барымдаалыг фильм.

Среда июль 30

ОРТ
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдын нүүрү-биле", т/с.

14.30 "Делегейни дескиндр 80 хонук", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Гарри—хар кижин", т/с.

21.50 "Юпитеринн дөмзөн оорлааны", уран-чечен фильм.
23.40 Эдвард Радзинский. "Россияга шүлүкчүлөрүнн өлгөнн", 2-ги кезээ.

13.45 Музыка.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Антонелла", т/с.
15.25 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.

20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргайы-биле.
20.45 Боду бодунга режиссер.
21.20 "Чечектер-биле дугуржула", триллер.

8.35 Бөгүн — Москва.
8.50 Акша айтыры.
9.00 БӨГҮН.
9.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оон чажыттары", т/с.

14.15 "Буруулуу", т/с.
15.20 "Экспедиция", барымдаалыг фильм.
16.00 "Синдикат-2", уран-чечен фильм.

16.00 "Синдикат-2", уран-чечен фильм, 1-ги сериязы.
17.55 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 "Том Джонс", т/с.
21.25 Мультфильм.

Четверг июль 1

ОРТ
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдын нүүрү-биле", т/с.

8.00 хонук", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Гарри — хар кижин", т/с.
15.45 Хуулгаазыннар, ази Синема.

херек", уран-чечен фильм.
23.10 Дүрген чалалга.
23.40 МЕДЭЭЛЕР.
23.55—01.40 "Ай, Кармела!", фильм.

14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Антонелла", т/с.
15.20 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.

19.40 Коллаж.
"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргайы-биле.

8.10 Дириг амытаннар дугайында медээлер.
8.15 Мультфильм.
8.25 Кардан өзээ.

16.00 БӨГҮН.
16.25 "Нью-Йорк. Төп парк", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.

17.45 "Буруулуу", т/с.
18.30 БО ШАКТА.
19.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оон чажыттары", т/с.

Пятница июль 2

ОРТ
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдын нүүрү-биле", т/с.

14.30 "Делегейни дескиндр 80 хонук", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 Фильм-тоол.

берген", уран-чечен фильм.
00.20 Баскетбол. Европа чемпионнады.
01.00—02.45 "Саттынкыкы полицейжи", уран-чечен фильм.

11.35 "Бичин тоянчы", уругларга т/с.
12.30 "Мээң өг-бүлөм", т/с.

20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргайы-биле.
20.40 "Аншлаг" болгаш К*
21.45 Музыкалыг чапсар.

8.10 Дириг амытаннар дугайында медээлер.
8.15 Мультфильм.
8.25 Кардан өзээ.

16.25 "Нью-Йорк. Төп парк", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.

14.25 "Декстеринн лабораториязы", м/с.
15.55 МЕДЭЭЛЕР.
16.00 "Синдикат-2", 4-кү сериязы.

Суббота июль 3

ОРТ
8.00 "Олеся", уран-чечен фильм.
9.25 Лама сөзү.

12.35 Баскетбол талазы-биле Европа чемпионнадында.
13.10 "Өмжөөн", уран-чечен фильм.

фильм.
21.00 МЕ.
21.30 Агаар.
21.35 "Чажыт материалдар", т/с.

10.35 Боду бодунга режиссер.
11.05 Телеоюн.
11.50 Баштайгы көрүштен ынакшыл.

17.00 Шуут чажыт.
18.00 "Мээң өг-бүлөм".
19.00 "Эрги чартыра".

10.55 "Миго—өске планета кижизин", т/с.
11.25 Мультфильм.

16.25 "Нью-Йорк. Төп парк", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.

14.25 "Декстеринн лабораториязы", м/с.
15.55 МЕДЭЭЛЕР.
16.00 "Синдикат-2", 4-кү сериязы.

Воскресенье июль 4

ОРТ
8.00 Мультфильм.
8.10 "Кара далай чурттуг кыс", уран-чечен фильм.

11.05 Эртегинн сылдыс.
11.55 Россияга бараан болуп тур мен!
12.25 Ойна-ла, ынак гармонум!

биле Пумба".
17.55 "Дисней-клуб": "Аладдин".
18.25 "Ералаш", к/ж.

8.30 Ада-чуртка бараан болуп тур мен!
9.00 Көзөлдөн МЕДЭЭЛЕР.
9.30 РТР-нын почтазы.

15.10 Чогадыкык кезээ.
16.10 "Хуурай болгаш корумчурум", т/с.

8.00 "Ийнстер", уран-чечен фильм.
9.30 БӨГҮН.
10.10 Криминал.

13.15 "Дик Торпин", т/с.
17.05 "Сталинград тулчуп шыдаан".
18.00 БӨГҮН.

13.20 "Дик Торпин", т/с.
16.05 "Тергинн чели гладиатор", уран-чечен фильм.

ШЫН
Кызыл хоорай, Красноармейская, 100, индекс 667000.
ТУРГУЗУКЧУЛАРЫ: Тыва Республиканын Чолаа башаш "Шын" солун редакциязынын коллектини.

РЕДАКЦИЈА КОЛЛЕГИЯЗЫ: Маадыр-оол Калчан, Алдын-кыс Монгуш, Сергей Хертек, Светлана Балчыр.
РЕДАКЦИЈАНЫН ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор — 3-43-34; кол редакторунн ораалакчызы — 3-33-91; секретариат — 3-36-82.

КИЛДИСТЕР: Нийтилер-политтиктиг килдиз — 3-39-15.
Медээлер албаны — 3-34-98; Бухгалтерия — 3-41-16; Солун неделяда үш катеп үнер.
Хемчазлы 2 парамжал ама. Тиражи 5308.
Чагы 50.

АГАР САНЫВЫС: № 4070381040000010000 КБ "Тувакредит", ИНН—1701008465; корр сч 3010181060000000729 БИК 049304729.
Солун Россия Федерациязынын Парлалга болгаш массалыг информация чепсектеринн талазы-биле хоолюжуулаулазынын чоруулазына контроль болгаш бүртүкелдини Тыва девискээр эргелединге бүртүктеттинер.
Бүртүктеттирген дугазар—Т 00007.
Солунда парламенттин материалдарын авторларынн бодаллары редакциянын туружу-биле дүштөй берил болур. Аныттыг саннары болгаш өске-даа фактылары, диннадылары дээш авторлар боттары харылаар.